

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/21/2020
Identifikačné číslo spisu:	1016202551
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1016202551.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U.. I. P., bytom v I., I. X/A a 2/ X.. Y. P., bytom v I., I. X/A, oboch zastúpených splnomocnenkyňou JUDr. Alojz Baránik, advokát s. r. o., so sídlom v Bratislave, Mateja Bela 8, IČO: 46 940 561, proti žalovaným 1/ Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., so sídlom v Bratislave, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zastúpenej splnomocnenkyňou ius aegis s. r. o., so sídlom v Bratislave- mestská časť Staré Mesto, Nedbalova 12, IČO 36 857 203 a 2/ obec Rovinka, so sídlom v Rovinke, Hlavná 350, IČO: 00 305 057, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ECKER - KÁN & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku 9, IČO: 35 886 625, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14C/121/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2018 sp. zn. 2Co/307/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 14 C 121/2011-1223 z 2. septembra 2015 nepriznal žalobcom 1/ a 2/ oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 14C 121/2011- 1139 zo 7. júla 2015. V odôvodnení uviedol, že šetrením majetkových pomerov žalobcu 1/ zistil, že jeho celkové výdavky prevyšujú ním priznaný príjem vo výške 1.230,- eur predstavujúci nájom za prenájom nehnuteľností, ktorý navyše poberá spolu s manželkou - žalobkyňou 2/. Dodal, že žalobcovia sú vlastníkami viacerých nehnuteľností, čo nie je dôvodom pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ale vykresľuje to celkové majetkové pomery účastníkov. Žalobcovia sú v danom konaní zastúpení právnym zástupcom, ktorého si sami zvolili a pravdepodobne platia z vlastných finančných prostriedkov, keďže z obsahu plnomocenstva nevyplýva, že by právna pomoc bola zo strany advokáta poskytovaná bezplatne. Súd prvej inštancie však nespochybnil zákonné právo žalobcov dať sa v konaní zastupovať advokátom. Zastával názor, že ak je účastník spôsobilý znášať náklady na úhradu advokátskych trov, je na jeho strane predpoklad existencie finančných rezerv aj na zaplatenie súdneho poplatku. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností dospel teda k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na úplné alebo

čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku v súlade s § 138 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolania oboch žalobcov uznesením z 28. februára 2018 sp. zn. 2Co/307/2016 (v spise na č.l.1354) uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Vychádzajúc z predložených dokladov, a to najmä z tlačiva pre dokladovanie majetkových pomerov sa stotožnil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že posúdeniu celkových pomerov žalobcov 1/ a 2/ vo vzťahu k výške súdneho poplatku, predmetu konania a povahe nimi uplatnených nárokov bráni nedostatok nimi tvrdených, preukázaných a aj pravdivo deklarovaných, relevantných skutočností a dokladov, ktorých predloženie vyplývalo z § 138 ods. 2 OSP. Podotkol, že súd pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov prihliada k celkovým majetkovým pomerom žiadateľa, k výške súdneho poplatku a trov, ktoré si vyžiada dokazovanie, ako aj k povahe uplatneného nároku. Dodal, že v prípade fyzických osôb berie do úvahy tiež ich pomery sociálne, rodinné, ekonomické, zdravotné a podobne. V prípade právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov môže zohľadniť aj ich podnikateľské aktivity, stav a štruktúru ich majetku, prípadne platobnú (in)solvenciu. Strane sporu nesmie jej nepriaznivá majetková situácia znemožňovať uplatňovanie alebo bránenie procesných práv a naplniť právo na právnu pomoc v občianskom súdnom konaní. Celkové zhodnotenie všetkých pomerov strany sporu sa musí premietnuť do záveru, či strana sporu je so zreteľom na tieto pomery schopná zaplatiť poplatky a uhrádzať trovy spojené s konaním. V tomto kontexte ďalej zdôraznil, že subjekt žiadajúci o oslobodenie od súdnych poplatkov, (pokiaľ chce, aby jeho žiadosti bolo vyhovené), je povinný súdu vierohodným spôsobom preukázať všetky sociálne a majetkové pomery, rozhodujúce pre posúdenie opodstatnenosti jeho žiadosti a má teda dôkaznú povinnosť svoje tvrdenia o nepriaznivých pomeroch brániacich mu úhrade súdneho poplatku, v konaní hodnoverne preukázať, a to už v samotnom návrhu vyplneným súdnym tlačivom alebo rozhodnutím o hmotnej núdzi. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že žalobcovia neuviedli všetky skutočnosti, ktoré boli rozhodujúce pre priznanie, resp. nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, preto neboli preukázané zákonné predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

3. K odvolacej námietke týkajúcej sa prístupu k súdu odvolací súd uviedol, že otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu, na súdnu ochranu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok, sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku z 19. júna 2001 (č. sťažnosti 28249/95) vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu. Zároveň však konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva subjektu na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“). Napadnuté uznesenie preto ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP. Namietali, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu mal spočívať v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ako aj nesprávneho posúdenia splnenia zákonných predpokladov pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov žalobcom 1/ a 2/. Argumentovali tým, že odvolací súd sa nevysporiadal s námietkou žalobcov 1/ a 2/, že podľa položky č. 16 sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch poplatku a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, v prípade, ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, obnovy konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti neplatí poplatník, ktorý už raz poplatok zaplatil. Boli toho názoru, že ak už v tomto konaní zaplatili celkom súdne poplatky vo výške 28.052,18 eur, a to za podanie žaloby a dovolania, mali byť od súdneho poplatku za podanie odvolania oslobodení. Z tohto dôvodu považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 243/2007 a I. ÚS 33/2012. Dodali, že ak by odvolací súd skutočne vychádzal z predložených podkladov, nemohol by vzhľadom na

skutočnosť, že výdavky žalobcov sú vyššie ako príjmy, rozhodnúť tak, že im oslobodenie od súdnych poplatkov neprizná. Boli toho názoru, že sudy nižších inštancií im svojím postupom zamedzili, aby sa domáhali svojho práva na súde a konali tak v rozpore s čl. 6 Dohovoru. Navrhli napádané uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, pri skúmaní podmienok dovolacieho konania, jeho posúdením podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP v spojení s článkom 11 ods. 1 až 3 Základných princípov CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

10. V danom prípade je dovolaním napádané rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku. Takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, lebo aj po rozhodnutí o súdnom poplatku za odvolanie a po nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku sa v spore konalo, preto dovolanie nie je procesne prípustné.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c/ CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

12. Výrok o trovách dovolacieho konania dovolací súd v súlade s ustanovením § 451 ods. 3 vety druhej CSP neodôvodňuje.

13. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok